

Аналіз американської та японської моделі управління організацією

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація

В роботі представлений порівняльний аналіз двох різних моделей управління: японської та американської.

Ключові слова: японська модель управління персоналу, американська модель управління персоналу, організація, співробітник.

Abstract

In this work, a comparative analysis of two different management models is presented: Japanese and American.

Keywords: japanese model of personnel management, american model of personnel management, organization, employee.

Вступ

Менеджмент як діяльність зародився в Сполучених Штатах Америки. Мільйони емігрантів із Європи створили величезний ринок робочої сили, на якому працелюбна людина могла досягти значного успіху. Уряд США матеріально підтримував одержання освіти, що сприяло збільшенню кількості людей, інтелектуально здатних працювати на різних ділянках у бізнесі, включаючи управління. Виявилось, що кращих результатів досягали ті, хто генерував нові ідеї, в тому числі у сфері управління організаціями. Вони і сформуvalи практичні засади менеджменту. Деяко пізніше аналогічні процеси почалися в країнах Європи.

Формування світової практики менеджменту відбувалося передусім під впливом практики управління корпораціями США. Це було наслідком того, що менеджмент зародився саме тут. Не менш відчутно позначилося і провідне економічне становище США в сучасному світі.

Кожен керівник, який приступає до своєї роботи з чистого паперу, задається питанням, яку саме модель управління йому обрати, яка модель управління буде ефективніша та продуктивніша. Тому у наведених тезах буде проведений аналіз американської та японської моделі управління організацією.

Основна частина

Найголовніше з чого варто почати, це основні характеристики моделей управління організацією. По-перше, це період на який планується наймати того чи іншого спеціаліста. У американській моделі це працевлаштування на відносно короткий термін. При першій ж помилці, співробітника можуть без жалю звільнити, незважаючи на великий стаж бездоганної роботи в компанії і незважаючи на особисті обставини людини, ніхто не буде прощати співробітнику помилки тільки тому, що він віддав підприємству 20 років свого життя [1]. Якщо ж говорити про японську модель управління, тут все не так кардинально. Довірча, дружня обстановка в колективі. Гарантія зайнятості, впевненість в стабільності. Відсутність страху і невпевненості в завтрашньому дні дозволяє співробітнику мислити нестандартно, експериментувати і розвиватися у багатьох напрямках. В Японії існує унікальне явище – система довічного найму [2].

По-друге, це прийняття рішення. У американській моделі переважає індивідуальне прийняття рішення. Традиція покладатися тільки на себе лежить в основі сучасного американського індивідуалізму. Американська система управління будується на загостреному честолюбстві, амбітності, оптимізмі і впевненості в собі. Без цих якостей практично неможливо зробити кар'єру в США. У колективі типової американської компанії ніхто нікому не довіряє. Усміхнений колега за сусіднім столом – потенційний ворог, суперник. Конкуренція заохочується керуючими [3]. В японській моделі панує колективне прийняття рішення. Більш м'який підхід до субординації. Управлінці постійно присутні в виробничих цехах, вони доступні, до них можна звернутися за порадою. Практикуються колегіальні рішення [4].

По-третє, це розвиток. В американській моделі управління організацією швидкий розвиток та

просування є запорукою успіху. Розробляючи концепцію підвищення конкурентоспроможності, американці велику увагу приділяють розвитку науки і технологій. Повільний розвиток та просування належить до японського методу управління організацією. Процес прийняття рішення відбувається знизу вгору, за принципом консенсусу, рішення приймається довго, реалізується швидко. Ключовим показником успіху є не прибуток, а якість продукції. Більш того, це предмет особистої гордості співробітників, так як на японському підприємстві є особиста і емоційна залученість працівників. У той час як в американській системі все вимірюється заробітною платою [1].

По-четверте, підвищення кваліфікації у американській моделі управління відбувається шляхом відвідування відокремлених від роботи програм підготовки чи підвищення кваліфікації. Система підготовки курсів підвищення кваліфікації керуючих включає багато дисциплін, розділів і тем, які спрямовані на формування і розвиток важливого і необхідного вміння як скорочення адміністративно-управлінських витрат, та економії часу. Що ж стосується японської моделі управління, то підвищення рівня знань працівника відбувається саме на робочому місці, без відриву від роботи, що дозволяє одразу практикувати отриманні знання, що призводить до більш ефективної роботи усіх працівників [3].

Висновки

Теорія і практика менеджменту демонструє два чітко сформованих підходи в управлінні – японську та американську моделі менеджменту. При збігу загальних, стратегічних напрямів боротьби за лідерство існують особливості в підходах провідних японських та американських компаній до того, як забезпечити свої переваги в економічному суперництві, на світовому ринку. Принциповою відмінністю двох названих моделей менеджменту є те, що японська, побудована на колективізмі, а американська – на індивідуалізмі та конкуренції між людьми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Оучи У. Методы организации производства. Теория Z. Японский и американские подходы / Оучи У. – Москва : Наука, 1993. – 244 с.
2. Крамаренко В. І. Менеджмент: навч. посібник / Крамаренко В. І. – Київ : ЦУЛ, 2000. – 248 с.
3. Стадник В. В. Менеджмент: посібник. / В. В. Стадник, М. А. Йохна. – Київ : Академвидав, 2003. – 464 с.
4. Попов А. В. Теорія та організація американського менеджменту / Попов А. В. – Москва : МГУ, 1991. – 12 с.

Лещук Алла Ігорівна – студентка групи МОВ-17м, Факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: vntu06131027@gmail.com,

Науковий керівник: *Прищак Микола Дем'янович* – канд. пед. наук, доцент кафедри філософії та гуманітарних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: m_pryschak@ukr.net

Leschuk Alla Ihorivna – student MOV-17m, Faculty of Management and Information Security, Vinnitsia National Technical University, city Vinnitsia, e-mail: vntu06131027@gmail.com, MOV-17mi.

Supervisor: *Nicholas Pryschak Demyanovich* – Cand. Sc. (Eng), Assistant Professor of Building Philosophy and Humanities, Vinnitsia National Technical University. Vinnitsia, e-mail: m_pryschak@ukr.net